

การประเมินผลกระทบด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
บริเวณจุดผ่านแดนถาวรช่องจอม จังหวัดสุรินทร์

Environmental Health Impact Assessment from the development of ASEAN Community
at Chongchom Border, Surin Province

ศมกานต์ ทองเกลี้ยง

ศูนย์อนามัยที่ 9 นครราชสีมา

หลักการและเหตุผล เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2558 ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 10 ประเทศได้รวมตัวกันเป็นประชาคมอาเซียน ซึ่งการรวมตัวดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อทางด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมได้ ถ้าหากไม่มีการเตรียมความพร้อมในการรับมือกับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นตามมา

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสถานการณ์ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและผลกระทบจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่

วิธีการศึกษา

เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน โดยใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ประชากรที่ศึกษาได้แก่ ผู้บริหาร แกนนำอาสาสมัคร/ผู้นำชุมชน และประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อบต.ด่าน อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ โดยศึกษาระหว่างเดือน เมษายน 2559 – มีนาคม 2560

ผลการศึกษา

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในพื้นที่อบต.ด่าน อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ พบว่ากลุ่มตัวอย่าง เคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับจุดผ่านแดน ร้อยละ 32.4 โดยทราบข่าวจากการกระจายข่าวของภาครัฐ ร้อยละ 36.0 จากผู้นำชุมชน ร้อยละ 28.0 ส่วนการรับรู้และความพึงพอใจเกี่ยวกับการพัฒนาที่เกิดขึ้นแล้วหรือจะเกิดขึ้นในพื้นที่ พบว่า ส่วนใหญ่รับรู้และพึงพอใจด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการพัฒนาการท่องเที่ยว ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตเมื่อมีการพัฒนา ส่วนใหญ่เห็นว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่แยกลงในเรื่อง ขยะ น้ำเสีย น้ำประปาและน้ำฝน สำหรับสถานการณ์ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พบว่าอบต.ด่าน มีปริมาณมูลฝอยประมาณ 5-10 ตัน/วัน กำจัดโดยการฝังกลบอย่างไม่ถูกหลักสุขาภิบาล และมีการลักลอบทิ้งขยะโดยเทกองทิ้งในที่โล่ง ด้านการจัดการสิ่งปฏิกูล อนุญาตเอกชนดำเนินการ 3 ราย กำจัดโดยทิ้งในที่ดินของตนเองและที่ดินเช่า ส่วนการปนเปื้อนในอาหาร พบว่า ในปี 2558 ตรวจพบสารฆ่าแมลงในผัก ร้อยละ 2.17 ด้านคุณภาพน้ำประปา ส่วนใหญ่พบว่าไม่ผ่านมาตรฐานด้านแบคทีเรีย และจากการสนทนากลุ่มและสัมภาษณ์เจาะลึกพบว่ายังมีปัญหาเรื่องขยะทั้งที่มาจากตลาดและในชุมชน ปัญหาควันจากเตาเผาขยะและปัญหาขาดที่กำจัดขยะที่ถูกสุขลักษณะ ปัญหาน้ำเสียจากการลักลอบชักผ้ามือสอง และยังไม่มียุทธศาสตร์บำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำ

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ที่ครอบคลุมพื้นที่ เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ข่าวสารด้านการพัฒนาจุดผ่านแดนอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง และ อบต.ด่าน ควรเตรียมการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมภายใต้กฎหมายสาธารณสุข เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จุดผ่านแดน และควรมีการดำเนินงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมที่ได้มาตรฐาน

การประเมินผลกระทบด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน บริเวณจุดผ่านแดนถาวรช่องจอม จังหวัดสุรินทร์

1. หลักการและเหตุผล

นับเป็นวันแห่งประวัติศาสตร์ของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 เป็นวันที่ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 10 ประเทศ รวมตัวกันเป็นประชาคมอาเซียน โดยประชาคมอาเซียนประกอบด้วย 3 เสาหลัก ได้แก่ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (APSC) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASCC) เป้าหมายหลักของการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน คือ การสร้างประชาคมที่มีความแข็งแกร่ง มีความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ สามารถสร้างโอกาสและรับมือสิ่งท้าทายทั้งด้านการเมืองความมั่นคง เศรษฐกิจ และภัยคุกคามรูปแบบใหม่ได้อย่างรอบด้าน โดยให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี สามารถประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจได้อย่างสะดวกมากยิ่งขึ้นและประชาชนในอาเซียนซึ่งมีประมาณ 600 ล้านคน มีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (กรมอาเซียน, 2556) ซึ่งการประกาศเพื่อรวมตัวกันเป็นประชาคมอาเซียนในครั้งนี้ ถือเป็นเงื่อนไขที่สำคัญของการพัฒนาในกลุ่มประเทศสมาชิกทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ภายใต้ความร่วมมือและข้อตกลงที่ต้องการเห็นเสถียรภาพความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง รวมทั้งลดช่องว่างของระดับการพัฒนาของประเทศในกลุ่มสมาชิก เสริมสร้างความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนในภูมิภาคนี้ แต่ทว่า การพัฒนาอย่างก้าวกระโดดภายใต้เงื่อนไขดังกล่าว อาจส่งผลกระทบต่อทางสาธารณสุขหรือมิติทางสุขภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม เนื่องจากการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว อาจเป็นแรงเสริมให้เกิดแรงกดดันต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสัมพันธ์ต่อสุขภาพของประชาชน

ที่ผ่านมารัฐบาลมีนโยบายให้หน่วยงานและส่วนราชการต่างๆ เตรียมความพร้อมรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในทุกด้าน สำหรับการเตรียมความพร้อมด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมนั้น จะต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นตามมา ซึ่งมีแนวโน้มว่าจะเกิดผลกระทบทางลบมากกว่าทางบวก เนื่องจากการพัฒนาเศรษฐกิจ ระบบคมนาคมขนส่ง ทำให้ปัญหาสิ่งแวดล้อมมีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากขึ้น รวมทั้งการเคลื่อนย้ายแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งอาจกระทบต่อระบบสุขภาพพื้นฐานและความมั่นคงด้านอาหารของประเทศได้ สำหรับสถานการณ์ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตสุขภาพที่ 9 ในปี 2558 ศูนย์อนามัยที่ 5 นครราชสีมา (ในขณะนั้น) ได้สุ่มตรวจการปนเปื้อนโคลิฟอร์มแบคทีเรียในตัวอย่างอาหารและมือผู้สัมผัสอาหารในตลาดนัด โดยการสุ่มเก็บตัวอย่างอาหารจำนวน 110 ตัวอย่าง ในตลาดนัดพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ และสุรินทร์ โดยใช้ชุดอาหารตรวจเชื้อโคลิฟอร์มแบคทีเรียเบื้องต้น (SI-2) พบการปนเปื้อนโคลิฟอร์มแบคทีเรีย ร้อยละ 27.7 และตรวจมือผู้สัมผัสอาหาร 41 ตัวอย่าง พบการปนเปื้อนโคลิฟอร์มแบคทีเรีย ร้อยละ 39.0 และสุ่มตรวจสารปนเปื้อนในอาหาร 4 ชนิดได้แก่ฟอร์มาลิน บอแรกซ์ สารกันรา และสารฟอกขาว พบฟอร์มาลินมากที่สุดในน้ำแข็งที่ใช้แช่อาหารทะเล โดยตรวจพบ 10 ตัวอย่าง ในน้ำแข็งแช่ปลาหมึกกรอบ กุ้งทะเล คางปลาหมึก ปลาหมึกยักษ์ ปลาหมึกอินโด ปลาหมึกกล้วย (2) และปลาหมึก อาเจนติน่า (3) จากตัวอย่างอาหารทั้งหมด 29 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 34.5 รองลงมาคือ สารกันรา 2 ตัวอย่าง โดยพบในน้ำผักเสี้ยนดอก และน้ำแช่หน่อไม้ดอง จากตัวอย่างอาหารทั้งหมด 16 ตัวอย่าง คิดเป็น ร้อยละ 12.5 ส่วนสารบอแรกซ์ และสารฟอกขาว ตรวจไม่พบในทุกตัวอย่าง และได้สุ่มเก็บตัวอย่างน้ำ เพื่อเฝ้าระวังคุณภาพน้ำบริโภคครัวเรือน ซึ่งส่วนใหญ่พบว่าไม่ได้มาตรฐาน โดยสุ่มเก็บในจังหวัดนครราชสีมา 44 ตัวอย่าง ผ่านเพียง 1 ตัวอย่าง (ร้อยละ 2.3) จังหวัดชัยภูมิ 36 ตัวอย่าง ผ่าน 5 ตัวอย่าง (ร้อยละ 13.9) จังหวัดบุรีรัมย์ 33 ตัวอย่าง ผ่าน 7 ตัวอย่าง (ร้อยละ 21.2) และจังหวัดสุรินทร์ 36 ตัวอย่าง ผ่าน 4 ตัวอย่าง (ร้อยละ 11.1) ด้านการจัดการสิ่งปฏิกูล พบว่า เทศบาลเมืองมีการให้บริการสุขสิ่งปฏิกูล ร้อยละ 90 ส่วนเทศบาลตำบลมีการให้บริการ

สูบล้างปฏิภูม ร้อยละ 61.05 และเมื่อแยกรายจังหวัด พบว่า เทศบาลในจังหวัดสุรินทร์มีการให้บริการสูบล้างปฏิภูมมากที่สุด ร้อยละ 76.92 รองลงมาคือบุรีรัมย์ ร้อยละ 73.91 นครราชสีมา ร้อยละ 64.58 และชัยภูมิ ร้อยละ 45.45 สำหรับการบริการเก็บขนสิ่งปฏิภูมแยกตามลักษณะการให้บริการ พบว่า เทศบาลเมืองดำเนินการเอง ร้อยละ 22.22 อนุญาตให้เอกชนดำเนินการ ร้อยละ 77.78 ส่วนเทศบาลตำบลดำเนินการเอง ร้อยละ 8.62 อนุญาตให้เอกชนดำเนินการ ร้อยละ 89.65 มอบหรือจ้างหน่วยงานอื่น ร้อยละ 1.72 และพบว่า ทั้งเทศบาลเมือง และเทศบาลตำบล ยังไม่มีระบบกำจัดสิ่งปฏิภูม ส่วนเทศบาลนครซึ่งมีเพียง 1 แห่ง มีการให้บริการสูบล้างปฏิภูมโดยเป็นการอนุญาตให้เอกชนดำเนินการ และมีระบบกำจัดสิ่งปฏิภูมเป็นแบบบ่อหมักไร้อากาศ (รายงานประจำปี 2558) ด้านสถานการณ์มูลฝอยชุมชนในพื้นที่เขตสุขภาพที่ 9 ปี 2558 พบว่า มีปริมาณมูลฝอยชุมชนเกิดขึ้น 2,278,137 ตัน โดยเป็นมูลฝอยที่เกิดขึ้นในจังหวัดนครราชสีมา มากที่สุด 837,032 ตัน รองลงมาคือบุรีรัมย์ 569,184 ตัน สุรินทร์ 475,077 ตัน และชัยภูมิ 396,844 ตัน โดยมีปริมาณมูลฝอยที่กำจัดถูกต้องเพียง 196,810 ตัน (ร้อยละ 8.64) และมีปริมาณมูลฝอยที่ถูกนำไปใช้ประโยชน์ 223,567 ตัน (ร้อยละ 9.81) (กรมควบคุมมลพิษ, 2558)

จังหวัดสุรินทร์ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 450 กิโลเมตร ในปี พ.ศ. 2558 จังหวัดสุรินทร์มีจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยว จำนวน 856,730 คน แยกเป็นชาวไทย 840,798 คน ชาวต่างประเทศ 15,932 คน โดยมีรายได้จากการท่องเที่ยวที่เป็นชาวไทย 2,149 ล้านบาท และชาวต่างประเทศ 61 ล้านบาท (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2559) สำหรับมูลค่าการค้าชายแดนไทย - กัมพูชา ด่านช่องจอม จังหวัดสุรินทร์ ปี 2558 มีมูลค่าการค้าเกินดุล 1,088.78 ล้านบาท โดยมีมูลค่าการค้ารวมทั้งสิ้น 2,847.62 ล้านบาท แยกเป็นมูลค่าการส่งออก 1,968.20 ล้านบาท นำเข้า 879.42 ล้านบาท (กรมการค้าต่างประเทศ, 2559) สำหรับจังหวัดสุรินทร์ มีจุดผ่านแดนถาวรตั้งอยู่ในอำเภอกาบเชิง ที่ตำบลด่าน คือ จุดผ่านแดนถาวรช่องจอม ซึ่งอยู่ติดกับโอรเสม็ด อำเภอสำโรง จังหวัดอุดรธานี สาธารณรัฐประชาธิปไตยกัมพูชา สำหรับตำบลด่าน มีประชากรทั้งสิ้น 12,463 คน เป็น ชาย 6,293 คน หญิง 6,170 คน จำนวนครัวเรือน 3,718 ครัวเรือน มีความหนาแน่นเฉลี่ย 104 คน/ตารางกิโลเมตร (ข้อมูลจากทะเบียนอำเภอกาบเชิง ณ วันที่ 21 เมษายน พ.ศ.2559) สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทำนาและพื้นที่ทำไร่ ด้านทิศตะวันออกเป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าห้วยทับทัน มีความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้และสัตว์พอสมควร ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน อาจทำให้ประชาชนในตำบลด่านและพื้นที่ใกล้เคียงได้รับผลกระทบได้ ถ้าหากไม่มีการเตรียมความพร้อมในการรับมือกับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นตามมา เช่น ปัญหาสุขภาพชุมชนแออัด สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยเสื่อมโทรม สาธารณูปโภคพื้นฐานไม่เพียงพอต่อความต้องการ การเพิ่มขึ้นของปริมาณขยะมูลฝอย คุณภาพน้ำเสื่อมโทรม การลักลอบทิ้งขยะประเภทต่างๆ ซึ่งล้วนเป็นผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของคนไทย นอกจากนี้ อาจทำให้การเจ็บป่วยด้วยโรคที่สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมต่างๆ มีการเพิ่มระดับความรุนแรงให้กับปัญหาด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่เดิมให้มีความรุนแรงเพิ่มขึ้นได้

ศูนย์อนามัยที่ 9 นครราชสีมา ในฐานะองค์กรหลักด้านการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม ได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว จึงร่วมมือกับกองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ จัดทำโครงการ การประเมินผลกระทบต่อด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน บริเวณจุดผ่านแดนถาวรช่องจอม จังหวัดสุรินทร์ ขึ้น เพื่อที่จะจัดทำข้อเสนอแนะและแนวทางการเตรียมความพร้อมด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคสาธารณสุข เพื่อให้เกิดการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมที่ถูกต้อง รวมถึงการสร้างความรู้ความตระหนักของประชาชนในการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม อันนำไปสู่การป้องกันและลดผลกระทบที่อาจเป็นผลมาจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

2. วัตถุประสงค์

2.1 วัตถุประสงค์หลัก

เพื่อประเมินผลกระทบด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน บริเวณพื้นที่จุดผ่านแดนถาวรช่องจอม ตำบลด่าน อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์

2.2 วัตถุประสงค์รอง

2.2.1 เพื่อศึกษาสถานการณ์ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและผลกระทบจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในพื้นที่จุดผ่านแดนถาวรช่องจอม

2.2.2 เพื่อศึกษาการจัดการและความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่ ในการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมเมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

2.2.3 เพื่อศึกษาถึงความตระหนักของประชาชนเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

3. วิธีดำเนินการศึกษา

3.1 รูปแบบการศึกษา

เป็นการศึกษาเชิงผสมผสาน (Mixed Methods Research Design) โดยเป็นการศึกษาแบบ Cross-sectional descriptive Study ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสำรวจสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ แบบสำรวจข้อมูลการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แบบสำรวจข้อมูลการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมสำหรับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด แบบสัมภาษณ์ผู้แทนครัวเรือน แนวทางการสนทนากลุ่ม (Focus Group) แนวทางการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) และเก็บตัวอย่างน้ำอุปโภค-บริโภค ส่งตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการ

3.2 พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา เป็นการศึกษาในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลด่าน อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งมีจุดผ่านแดนถาวรช่องจอม เป็นประตูสู่การค้ากับประเทศกัมพูชา

3.3 ประชากรที่ศึกษา ได้แก่

3.3.1 ผู้บริหาร

- นายกองค้การบริหารส่วนตำบลด่าน/ปลัด
- นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดสุรินทร์

3.3.2 แกนนำอสม./แกนนำชุมชน/ผู้นำชุมชน และประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลด่าน หมู่ที่ 1, 14 และ 18

3.3.3 เจ้าหน้าที่และนักวิชาการจากหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุรินทร์ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอกาบเชิง โรงพยาบาลกาบเชิง เทศบาลตำบลกาบเชิง ด้านควบคุมโรคช่องจอม องค์การบริหารส่วนตำบลด่าน และรพ.สต.ด้าน

กลุ่มตัวอย่าง

สำหรับประชาชนที่พักอาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่ที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ใกล้ตลาดช่องจอม) หมู่ที่ 1, 14 และ 18 ตำบลด่าน อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ มีขนาดตัวอย่างโดยกำหนดโควต้าเท่ากับ 100 ครัวเรือน และมีการสุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ตามสัดส่วนของครัวเรือนในแต่ละหมู่บ้าน

3.4 ระยะเวลาในการศึกษา ระหว่างเดือน เมษายน 2559 – มีนาคม 2560

3.5 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย

3.5.1 แบบสำรวจสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- 3.5.2 แบบสำรวจข้อมูลการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 3.5.3 แบบสำรวจข้อมูลการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม สำหรับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
- 3.5.4 แบบสัมภาษณ์ผู้แทนครัวเรือน
- 3.5.5 แนวทางการสนทนากลุ่ม (Focus Group)
- 3.5.6 แนวทางการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview)
- 3.5.7 ชุดเก็บตัวอย่างน้ำอุปโภค-บริโภค

3.6 ขั้นตอนการศึกษา

3.6.1 คัดเลือกพื้นที่ศึกษาและประสานงานกับพื้นที่ที่จะศึกษา ซึ่งอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลตำบล อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์

3.6.2 ประชุมหน่วยงานในพื้นที่ศึกษา ซึ่งประกอบด้วย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุรินทร์ องค์การบริหารส่วนตำบลตำบล อำเภอกาบเชิง เทศบาลตำบลกาบเชิง โรงพยาบาลกาบเชิง ด้านควบคุมโรคชองจ่อม และรพ.สต.ตำบล เป็นต้น เพื่อให้ทราบวัตถุประสงค์และขอบเขตการศึกษา รวมทั้งร่วมกำหนดประเด็นผลกระทบที่สำคัญในพื้นที่และร่วมกำหนดแนวทาง/แผนการเก็บข้อมูลด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม

3.6.3 ชี้แจงเครื่องมือและแนวทางการเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแก่ทีมเก็บข้อมูล

3.6.4 เก็บข้อมูลตามเครื่องมือที่พัฒนาขึ้นทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในพื้นที่ศึกษา ได้แก่

3.6.4.1 ข้อมูลสถานการณ์ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม

ประเด็นศึกษา เช่น การปนเปื้อนอาหาร/สุขาภิบาลอาหาร คุณภาพน้ำบริโภค การจัดการของเสีย (มูลฝอย น้ำเสีย) การจัดการสิ่งปฏิกูล การคมนาคมขนส่ง อุบัติเหตุ และอื่น ๆ

วิธีการเก็บข้อมูล

1) เก็บตัวอย่างด้านสิ่งแวดล้อมและส่งตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการ เช่น น้ำอุปโภค-บริโภคในพื้นที่ที่เป็นแหล่งน้ำใช้หลักในชุมชน เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน

2) เก็บข้อมูลสถานการณ์อนามัยสิ่งแวดล้อมและปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ทั้งจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิและสำรวจหรือสอบถามเพิ่มเติมจากหน่วยงานในพื้นที่ เช่น องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เป็นต้น

3.6.4.2 ข้อมูลการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กร

กลุ่มเป้าหมาย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด

ประเด็นศึกษา ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบาย โครงการ แผนงาน/มาตรการในปัจจุบัน

งบประมาณ และการเตรียมการในอนาคต ฯลฯ

วิธีการเก็บข้อมูล สัมภาษณ์ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ และรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ

3.6.4.3 การเก็บข้อมูลการรับรู้และความคาดหวังต่อการเตรียมการของภาครัฐจาก

ประชาชน

กลุ่มเป้าหมาย ตัวแทนชุมชน ซึ่งประกอบด้วย ผู้นำชุมชน แกนนำชุมชน และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) โดยเลือกตัวแทนจาก 3 หมู่บ้าน ๆ ละ 4 คน

วิธีการเก็บข้อมูล โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.7.1 เชิงปริมาณ

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด สูงสุด

เช่น ข้อมูลทั่วไปของผู้แทนครัวเรือน ความพึงพอใจต่อการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมของอบต.ด้าน การรับรู้เกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับอนามัยสิ่งแวดล้อม

3.7.2 เจริญคุณภาพ

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การเขียนลักษณะพรรณนาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการประชุมกลุ่ม/รับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

4. ผลการศึกษา

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลด่าน อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 100 คน พบเป็นเพศหญิง ร้อยละ 76.0 และเพศชาย ร้อยละ 24.0 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.0 โดยมีอายุเฉลี่ย 51 ปี และอาศัยอยู่ในพื้นที่โดยเฉลี่ยนาน 43 ปี ทุกคนนับถือศาสนาพุทธ และส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 71.0 สำหรับรายได้หลักของครอบครัว มีรายได้เฉลี่ยอยู่ที่ 10,567 บาทต่อเดือน และจบการศึกษาระดับประถมศึกษามากที่สุด ร้อยละ 69.0 ส่วนการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับจุดผ่านแดน พบว่า ไม่เคยรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ร้อยละ 67.6 และเคยได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร ร้อยละ 32.4 และส่วนใหญ่ทราบว่าชุมชนที่อาศัยอยู่จะถูกพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางการค้าชายแดนระหว่างประเทศ ร้อยละ 74.0

การรับรู้และความพึงพอใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงนโยบายการพัฒนาที่เกิดขึ้นแล้ว หรือ จะเกิดขึ้นในพื้นที่จุดผ่านแดน โดยแบ่งเป็นประเด็นการพัฒนา ดังนี้

1) การจัดหาที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่จุดผ่านแดน

พบว่า ไม่รู้ ร้อยละ 65.0 รู้ ร้อยละ 35.0 โดยพึงพอใจต่อนโยบายนี้ ร้อยละ 5.7 เพราะเศรษฐกิจจะดีขึ้น ราคาที่ดินจะสูงขึ้น คนในชุมชนจะมีงานทำ สร้างรายได้ให้คนในชุมชน และไม่พึงพอใจ ร้อยละ 94.3 เพราะจะทำให้สูญเสียพื้นที่การเกษตรและปริมาณรถยนต์จะเพิ่มมากขึ้น

2) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

พบว่า ไม่รู้ ร้อยละ 45.5 รู้ ร้อยละ 54.5 โดยพึงพอใจต่อนโยบายนี้ ร้อยละ 91.7 เพราะการคมนาคมจะสะดวกขึ้น ชุมชนจะมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ไม่พึงพอใจ ร้อยละ 8.3 เพราะการพัฒนาจะทำให้มีปริมาณรถยนต์เพิ่มขึ้น ทำให้การเดินทางลำบากมากขึ้น (ถนนสี่เลน)

3) การจ้างแรงงานต่างด้าวแบบไป-กลับ

พบว่า ไม่รู้ ร้อยละ 53.0 และรู้ ร้อยละ 47.0 โดยพึงพอใจต่อนโยบายนี้ ร้อยละ 74.5 เพราะจะได้ช่วยเหลือเพื่อนบ้านให้มีงานทำ แรงงานไทยหายากและแรงงานต่างด้าวค่าจ้างถูกกว่าคนไทย และไม่พึงพอใจ ร้อยละ 25.5 เพราะจะแย่งอาชีพคนไทยและอาจมีปัญหาอาชญากรรมตามมา

4) การจ้างแรงงานต่างด้าวแบบพักค้างคืน

พบว่า ไม่รู้ ร้อยละ 63.0 และรู้ ร้อยละ 37.0 โดยพึงพอใจต่อนโยบายนี้ ร้อยละ 16.7 โดยไม่ระบุเหตุผล และไม่พึงพอใจ ร้อยละ 83.3 เพราะจะสร้างภาระให้คนในชุมชน กลัวจะก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรม เป็นภาระในการหาที่พักให้

5) การตั้งนิคมอุตสาหกรรม

พบว่า ไม่รู้ ร้อยละ 95.0 และรู้ ร้อยละ 5.0 โดยพึงพอใจต่อนโยบายนี้ ร้อยละ 80.0 เพราะจะได้มีความเจริญในพื้นที่ มีสินค้าเพิ่มขึ้นจากการแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน เศรษฐกิจจะดีขึ้น ตลาดจะขยายตัว คนในชุมชนจะมีอาชีพและมีรายได้ และไม่พึงพอใจ ร้อยละ 20.0 เพราะจะทำให้เกิดปัญหามลพิษมากขึ้น

6) การพัฒนาเป็นศูนย์กลางการค้าส่ง ศูนย์เปลี่ยนถ่ายสินค้าระหว่างประเทศและการขนส่ง

พบว่า ไม่รู้ ร้อยละ 52.0 และรู้ ร้อยละ 48.0 โดยพึงพอใจต่่อนโยบายนี้ ร้อยละ 89.6 โดยไม่ระบุเหตุผล และไม่พึงพอใจ ร้อยละ 10.4 เพราะจะทำให้เกิดความวุ่นวายในพื้นที่

7) การพัฒนาการท่องเที่ยวหรือเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยว

พบว่า ไม่รู้ ร้อยละ 43.0 และรู้ ร้อยละ 57.0 โดยพึงพอใจต่่อนโยบายนี้ ร้อยละ 94.7 เพราะจะช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ แลกเปลี่ยนวัฒนธรรม กระตุ้นเศรษฐกิจ สร้างรายได้ให้กับชุมชนและคนในพื้นที่ และไม่พึงพอใจ ร้อยละ 5.3 เพราะชุมชนจะไม่มีความสะดวกและก่อให้เกิดผลกระทบด้านอื่นๆ ตามมา

การเปลี่ยนแปลงในอนาคตเมื่อมีการพัฒนาพื้นที่จุดผ่านแดน

จากนโยบายด้านการลงทุนในพื้นที่ชายแดน อาจทำให้มีกิจกรรมหรือโครงการเพื่อการพัฒนาทั้งในด้านโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวก หรือด้านอุตสาหกรรม ซึ่งอาจได้รับการยกระดับให้เป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษต่อไปนั้น อาจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในอนาคต และได้สำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงเมื่อมีการพัฒนาจุดผ่านแดน ทั้งในด้านสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อสุขภาพ การใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐาน และด้านคุณภาพชีวิต โดยมีผลสำรวจดังนี้

ก. ด้านสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อสุขภาพ

(1) ชยะ

เปลี่ยนแปลง ร้อยละ 79.0 โดยคิดว่าจะแย่ง ร้อยละ 67.9 เพราะมีปริมาณคนเพิ่มขึ้นทำให้ปริมาณชยะเพิ่มขึ้นตาม และไม่มีมาตรการกำจัดอย่างถูกสุขลักษณะ และคิดว่าจะดีขึ้น ร้อยละ 32.1 เพราะจะมีการจัดเก็บชยะที่ดีขึ้น มีระบบการกำจัดอย่างถูกสุขลักษณะ

ไม่เปลี่ยนแปลง ร้อยละ 11.0 เพราะจะมีปริมาณชยะมากเหมือนเดิม ไม่มีระบบการจัดการชยะที่ดีเหมือนเดิม

ไม่ทราบหรือไม่แน่ใจ ร้อยละ 10.0 เพราะไม่เคยสนใจเรื่องนี้ ไม่เคยรู้เกี่ยวกับการจัดการชยะในชุมชน

(2) น้ำเสีย

เปลี่ยนแปลง ร้อยละ 55.0 โดยคิดว่าจะแย่ง ร้อยละ 81.8 เพราะอาจจะยังคงมีการแอบซักผ้ามือสองในตลาดและมีคนใช้น้ำจากตลาดมากขึ้น มีคนเพิ่มในพื้นที่มากขึ้นทำให้ปริมาณน้ำเสียเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย คิดว่าจะดีขึ้น ร้อยละ 18.2 เพราะจะมีการจัดการระบบบำบัดน้ำเสีย และดูแลแหล่งน้ำให้อุปโภคได้

ไม่เปลี่ยนแปลง ร้อยละ 23.0 เพราะน้ำยังเสียเหมือนเดิมเนื่องจากไม่มีระบบบำบัดน้ำเสีย

ไม่ทราบหรือไม่แน่ใจ ร้อยละ 22.0 เพราะไม่รู้วาระบบบำบัดน้ำเสียคืออะไร และไม่รู้วาทะการรัฐจะมีการจัดการแก้ไขอย่างไรบ้าง

(3) ความสะอาดของอาหาร

เปลี่ยนแปลง ร้อยละ 54.0 โดยคิดว่าจะแย่ง ร้อยละ 24.1 เพราะจะมีมลพิษเพิ่มขึ้นคุณภาพอาหารมีการปนเปื้อนมากขึ้น และคิดว่าจะดีขึ้น ร้อยละ 75.9 เพราะภาครัฐจะมีมาตรการในการควบคุมที่เข้มงวดมากขึ้น และมีการตรวจสอบให้ได้มาตรฐานความปลอดภัย

ไม่เปลี่ยนแปลง ร้อยละ 20.0 เพราะคุณภาพอาหารจะยังเหมือนเดิม ไม่มีการปรับปรุง

หรือพัฒนา

ไม่ทราบหรือไม่แน่ใจ ร้อยละ 26.0 เพราะไม่แน่ใจคุณภาพอาหาร และไม่เคยสนใจ

(4) คุณภาพน้ำประปา

เปลี่ยนแปลง ร้อยละ 37.9 โดยคิดว่าจะแย่ง ร้อยละ 57.1 เพราะคุณภาพน้ำประปาในปัจจุบันก็แย่อยู่แล้ว หากไม่มีการปรับปรุงก็จะทำให้คุณภาพแย่งกว่าเดิม และคิดว่าจะดีขึ้น ร้อยละ 42.9 เพราะคิดว่า อนาคตจะพัฒนาให้ดีขึ้น สะอาดขึ้น

ไม่เปลี่ยนแปลง ร้อยละ 35.8 เพราะน้ำจะยังไม่สะอาด ไม่มีการตรวจคุณภาพน้ำประปา

ไม่ทราบหรือไม่แน่ใจ ร้อยละ 26.3 เพราะไม่แน่ใจว่าในอนาคตจะมีการปรับปรุงหรือไม่

(5) คุณภาพน้ำฝน

เปลี่ยนแปลง ร้อยละ 36.0 โดยคิดว่าจะแย่ง ร้อยละ 88.9 เพราะจะมีการปนเปื้อนสารมลพิษทางอากาศเพิ่มมากขึ้น และคิดว่าดีขึ้น ร้อยละ 11.1 เพราะคิดว่าน้ำฝนจะมีคุณภาพดีขึ้น และเพียงพอต่อการบริโภค

ไม่เปลี่ยนแปลง ร้อยละ 32.0 เพราะว่าคุณภาพน้ำฝนจะยังคงเดิม นั่นคือมีทั้งสะอาดบ้าง ไม่สะอาดบ้างเหมือนเดิม

ไม่ทราบหรือไม่แน่ใจ ร้อยละ 32.0 เพราะไม่ได้ใช้น้ำฝน

(6) คุณภาพน้ำตามลำคลอง สระน้ำ ลำห้วย

เปลี่ยนแปลง ร้อยละ 51.0 โดยคิดว่าจะแย่ง ร้อยละ 90.4 เพราะจะมีการทิ้งขยะลงในแหล่งน้ำมากขึ้น มีสารมลพิษจากเตาเผาขยะ ยากำแพง คัดว่าจะดีขึ้น ร้อยละ 9.6 เพราะภาครัฐจะมีการดูแลน้ำในลำคลองไม่ให้เน่าเสีย

ไม่เปลี่ยนแปลง ร้อยละ 28.0 เพราะคุณภาพน้ำจากลำคลองจะยังแย่งเหมือนเดิม เนื่องจากน้ำมีการปนเปื้อนจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืช

ไม่ทราบหรือไม่แน่ใจ ร้อยละ 21.0 เพราะไม่ได้ใช้น้ำจากลำคลองและไม่ได้ใส่ใจรับรู้

(7) สภาพอากาศ

เปลี่ยนแปลง ร้อยละ 58.0 โดยคิดว่าจะแย่ง ร้อยละ 100 เพราะจะมีมลพิษจากรถยนต์รถบรรทุกเพิ่มขึ้น มลพิษจากเตาเผาขยะในชุมชน จากโรงงานอุตสาหกรรมในอนาคต

ไม่เปลี่ยนแปลง ร้อยละ 21.0 โดยไม่ระบุเหตุผล

ไม่ทราบหรือไม่แน่ใจ ร้อยละ 21.0 เพราะยังไม่รู้ว่าในอนาคตจะมีโรงงานอุตสาหกรรมเข้ามาหรือไม่ ทำให้ไม่แน่ใจ

(8) สภาพดิน

เปลี่ยนแปลง ร้อยละ 58.0 โดยคิดว่าจะแย่ง ร้อยละ 89.7 เพราะมีการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชมากขึ้น มีโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น จึงอาจทำให้มีการปนเปื้อนหรือลักลอบทิ้งของเสียอันตรายได้ คิดว่าจะดีขึ้น ร้อยละ 10.3 เพราะจะมีการปรับปรุงคุณภาพดินให้ดีขึ้น

ไม่เปลี่ยนแปลง ร้อยละ 23.0 เพราะคิดว่าคุณภาพดินจะเหมือนเดิม

ไม่ทราบหรือไม่แน่ใจ ร้อยละ 19.0 เพราะไม่รู้ว่าในอนาคตจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร

(9) ความหนาแน่นของรถยนต์

เปลี่ยนแปลง ร้อยละ 12.1 โดยคิดว่าจะแย่ง ร้อยละ 90.9 เพราะปริมาณรถจะเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะรถบรรทุกสินค้า ถนนไม่พอต่อปริมาณรถยนต์ที่เพิ่มขึ้น คิดว่าจะดีขึ้น ร้อยละ 9.1 เพราะจะมีการขยายปรับปรุงถนนให้ดีขึ้น

ไม่เปลี่ยนแปลง ร้อยละ 77.8 เพราะปริมาณรถจะมากเหมือนเดิม

ไม่ทราบหรือไม่แน่ใจ ร้อยละ 10.1 โดยไม่ระบุเหตุผล

(10) อุบัติเหตุการเดินทาง

เปลี่ยนแปลง ร้อยละ 64.0 โดยคิดว่าจะแย่ง ร้อยละ 87.7 เพราะจะเกิดอุบัติเหตุมากกว่าปัจจุบัน เนื่องจากปริมาณรถที่เพิ่มขึ้นจากการท่องเที่ยวและจากรถบรรทุกสินค้า คิดว่าจะดีขึ้น ร้อยละ 12.3 เพราะจะมีการบังคับใช้กฎจราจรเข้มงวดขึ้น ทำให้อุบัติเหตุลดลง

ไม่เปลี่ยนแปลง ร้อยละ 16.0 เพราะการเกิดอุบัติเหตุจะยังมีเหมือนเดิม

ไม่ทราบหรือไม่แน่ใจ ร้อยละ 20.0 เพราะไม่แน่ใจว่าแนวโน้มจะเป็นอย่างไรบ้าง

ข. การใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐาน

(1) การใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำสาธารณะ

เปลี่ยนแปลง ร้อยละ 21 โดยคิดว่าจะแย่ง ร้อยละ 71.4 เพราะน้ำไม่สะอาด และมีการปนเปื้อนขยะ การใช้ประโยชน์จะน้อยลง และน้ำไม่เพียงพอต่อความต้องการที่จะเพิ่มขึ้น คิดว่าจะดีขึ้น ร้อยละ 28.6 (ไม่ระบุเหตุผล)

ไม่เปลี่ยนแปลง ร้อยละ 58.0 โดยไม่ระบุเหตุผล

ไม่ทราบหรือไม่แน่ใจ ร้อยละ 21.0 เพราะไม่เคยใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำสาธารณะ

(2) การให้บริการกระแสไฟฟ้า

เปลี่ยนแปลง ร้อยละ 25 โดยคิดว่าจะแย่ง ร้อยละ 44.0 เพราะปริมาณใช้ไฟฟ้าเพิ่มขึ้น ไม่เพียงพอต่อความต้องการ คิดว่าจะดีขึ้น ร้อยละ 56.0 เพราะภาครัฐจะปรับปรุงให้ดีขึ้น ให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน

ไม่เปลี่ยนแปลง ร้อยละ 57.0 โดยไม่ระบุเหตุผล

ไม่ทราบหรือไม่แน่ใจ ร้อยละ 18.0 เพราะไม่แน่ใจการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

(3) ผลผลิตทางการเกษตร

เปลี่ยนแปลง ร้อยละ 38.2 โดยคิดว่าจะดีขึ้น ร้อยละ 51.2 เพราะภาครัฐจะช่วยสนับสนุนพัฒนาให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นและมีราคาดีขึ้น คิดว่าจะแย่ง ร้อยละ 48.8 เพราะน้ำไม่พอใช้ในช่วงฤดูแล้ง ทำให้ผลผลิตน้อยลง

ไม่เปลี่ยนแปลง ร้อยละ 32.7 เพราะคิดว่าการเปลี่ยนแปลงจะไม่มีผลต่อผลผลิตการเกษตร

ไม่ทราบหรือไม่แน่ใจ ร้อยละ 29.1 โดยไม่ระบุเหตุผล

(4) ความสะดวกสบายในการเดินทางในพื้นที่

เปลี่ยนแปลง ร้อยละ 76.0 โดยคิดว่าจะดีขึ้น ร้อยละ 93.4 เพราะเดินทางสะดวก มีบริการที่ดีและเพียงพอ คิดว่าจะแย่ง ร้อยละ 6.6 เพราะจำนวนรถสาธารณะไม่เพียงพอต่อความต้องการ

ไม่เปลี่ยนแปลง ร้อยละ 17.0 เพราะสะดวกเหมือนเดิม

ไม่ทราบหรือไม่แน่ใจ ร้อยละ 7.0 โดยไม่ระบุเหตุผล

(5) ความสะดวกสบายในการเดินทางไปประเทศเพื่อนบ้าน

เปลี่ยนแปลง ร้อยละ 58.6 โดยคิดว่าจะดีขึ้น ร้อยละ 91.5 เพราะเดินทางสะดวกขึ้น มีรถบริการมากขึ้น คิดว่าจะแย่ง ร้อยละ 8.5 เพราะชาวกัมพูชาจะเดินทางเข้าประเทศไทยได้ง่ายขึ้น

ไม่เปลี่ยนแปลง ร้อยละ 12.1 เพราะจะสะดวกสบายเหมือนเดิม

ไม่ทราบหรือไม่แน่ใจ ร้อยละ 29.3 เพราะไม่เคยเดินทางไปต่างประเทศ

ค. ด้านคุณภาพชีวิต

(1) การจ้างงาน/รายได้ในชุมชน

เปลี่ยนแปลง ร้อยละ 69.0 โดยคิดว่าจะดีขึ้น ร้อยละ 78.3 เพราะจะมีการจ้างงานเพิ่มขึ้น มีรายได้มากขึ้น คิดว่าจะแย่ลง ร้อยละ 21.7 เพราะการจ้างงานลดลง จ้างแรงงานต่างด้าวมากกว่าคนไทย

ไม่เปลี่ยนแปลง ร้อยละ 16.0 เพราะค่าแรงจะคงเดิมไม่เปลี่ยนแปลง

ไม่ทราบหรือไม่แน่ใจ ร้อยละ 15.0 โดยไม่ระบุเหตุผล

(2) สภาพเศรษฐกิจโดยรวมของชุมชน

เปลี่ยนแปลง ร้อยละ 66.0 โดยคิดว่าจะดีขึ้น ร้อยละ 72.7 เพราะเศรษฐกิจจะดี รายได้จะเพิ่มขึ้น คิดว่าจะแย่ลง ร้อยละ 27.3 เพราะอาจมีนักลงทุนรายใหญ่เข้ามาทำให้เศรษฐกิจในชุมชนแย่ลง

ไม่เปลี่ยนแปลง ร้อยละ 15.0 เพราะเศรษฐกิจในชุมชนจะยังคงเหมือนเดิม

ไม่ทราบหรือไม่แน่ใจ ร้อยละ 19.0 เพราะไม่ได้ติดตามข่าวสาร

(3) ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมท้องถิ่น

เปลี่ยนแปลง ร้อยละ 9.0 โดยคิดว่าจะดีขึ้น ร้อยละ 66.7 เพราะคนในชุมชน คนรุ่นหลังให้ความร่วมมือทำกิจกรรมและร่วมอนุรักษ์ฯ คิดว่าจะแย่ลง ร้อยละ 33.3 โดยไม่ระบุสาเหตุ

ไม่เปลี่ยนแปลง ร้อยละ 89.0 เพราะมีการอนุรักษ์และสืบทอดต่อไปยังคนรุ่นหลัง และคิดว่าการพัฒนาไม่เกี่ยวข้องกับด้านนี้

ไม่ทราบหรือไม่แน่ใจ ร้อยละ 2.0 โดยไม่ระบุสาเหตุ

(4) ความสามัคคีในชุมชน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมส่วนรวม

เปลี่ยนแปลง ร้อยละ 37.0 โดยคิดว่าจะดีขึ้น ร้อยละ 64.9 เพราะมีงานทำ มีรายได้ ทำให้มีเวลาร่วมทำกิจกรรมในชุมชน มีความสามัคคีมากขึ้น คิดว่าจะแย่ลง ร้อยละ 35.1 เพราะจะเกิดความขัดแย้ง ขัดผลประโยชน์

ไม่เปลี่ยนแปลง ร้อยละ 59.0 โดยไม่ระบุเหตุผล

ไม่ทราบหรือไม่แน่ใจ ร้อยละ 4.0 โดยไม่ระบุเหตุผล

(5) ความขัดแย้งของคนในชุมชน กลุ่มได้ประโยชน์/กลุ่มที่เสียประโยชน์

เปลี่ยนแปลง ร้อยละ 33.0 โดยคิดว่าจะแย่ลง ร้อยละ 75.8 เพราะจะมีการแย่งผลประโยชน์ในชุมชน และคิดว่าจะดีขึ้น ร้อยละ 24.2 โดยไม่ระบุสาเหตุ

ไม่เปลี่ยนแปลง ร้อยละ 42.0 เพราะจะไม่มี ความขัดแย้งในชุมชนเหมือนเดิม

ไม่ทราบหรือไม่แน่ใจ ร้อยละ 25.0 เพราะไม่แน่ใจในอนาคต

(6) ความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน

เปลี่ยนแปลง ร้อยละ 50.0 โดยคิดว่าจะดีขึ้น ร้อยละ 96.0 เพราะจะมีการพูดคุยมากขึ้น ค่าขายร่วมกันมากขึ้น คิดว่าจะแย่ลง ร้อยละ 4.0 เพราะจะแย่งลูกค้ากัน

ไม่เปลี่ยนแปลง ร้อยละ 32.0 เพราะมีความสัมพันธ์ที่ดีเหมือนเดิม

ไม่ทราบหรือไม่ใจ ร้อยละ 18.0 โดยไม่ระบุเหตุผล

(7) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

เปลี่ยนแปลง ร้อยละ 63.0 โดยคิดว่าจะแย่ลง ร้อยละ 81.0 เพราะจะมีปัญหาอาชญากรรมเพิ่มขึ้น ปัญหาเสพติดเพิ่มขึ้น คิดว่าจะดีขึ้น ร้อยละ 19.0 เพราะปัญหาจะลดลง มีการป้องกัน ปราบปราม

ไม่เปลี่ยนแปลง ร้อยละ 22 เพราะไม่มีปัญหานี้เหมือนเดิม

ไม่ทราบหรือไม่แน่ใจ ร้อยละ 15.0 โดยไม่ระบุเหตุผล

(8) โรคติดต่อข้ามพรมแดน

เปลี่ยนแปลง ร้อยละ 16.0 โดยคิดว่าจะแย่ง ร้อยละ 75.0 เพราะจะมีโรคติดต่อมากับชาว
กัมพูชา คิดว่าดีขึ้น ร้อยละ 25.0 เพราะจะมีการป้องกันโรคที่ดีขึ้น

ไม่เปลี่ยนแปลง ร้อยละ 21.0 เพราะจะไม่มีโรคระบาดเหมือนเดิม

ไม่ทราบหรือไม่แน่ใจ ร้อยละ 63.0 เพราะไม่เคยรับรู้ว่ามีโรคติดต่อข้ามพรมแดนอะไรบ้าง

ตารางแสดงความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงเมื่อมีการพัฒนาพื้นที่จุดผ่านแดน

ความคิดเห็น	การเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)		
	เปลี่ยนแปลง	ไม่เปลี่ยนแปลง	ไม่ทราบหรือไม่ แน่ใจ
ด้านสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อสุขภาพ			
- ชยะ	79.0	11.0	10.0
- น้ำเสีย	55.0	23.0	22.0
- ความสะอาดของอาหาร	54.0	20.0	26.0
- คุณภาพน้ำประปา	37.9	35.8	26.3
- คุณภาพน้ำฝน	36.0	32.0	32.0
- คุณภาพน้ำตามสระน้ำลำคลอง ลำห้วย	51.0	28.0	21.0
- สภาพอากาศ	58.0	21.0	21.0
- สภาพดิน	58.0	23.0	19.0
- ความหนาแน่นของรถยนต์	12.1	77.8	10.1
- อุบัติเหตุการเดินทาง	64.0	16.0	20.0
ด้านการใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐาน			
- การใช้ประโยชน์จาก แหล่งน้ำสาธารณะ	21	58.0	21.0
- การให้บริการกระแส ไฟฟ้า	25	57.0	18.0
- ผลผลิตทางการเกษตร	38.2	32.7	29.1
- ความสะดวก สบาย ในการเดินทางใน พื้นที่	76.0	17.0	7.0
- ความสะดวก สบาย ในการเดินทางไปประเทศเพื่อนบ้าน	58.6	12.1	29.3
ด้านคุณภาพชีวิต			
- การจ้างงาน/รายได้ ในชุมชน	69.0	16.0	15.0
- สภาพเศรษฐกิจโดยรวมของชุมชน	66.0	15.0	19.0
- ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมท้องถิ่น	9.0	89.0	2.0
- ความสามัคคีในชุมชน การมีส่วนร่วมใน กิจกรรมส่วนรวม	37.0	59.0	4.0
- ความขัดแย้งของคน	33.0	42.0	25.0

ในชุมชน กลุ่มได้ประโยชน์/กลุ่มที่เสียประโยชน์			
- ความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน	50.0	32.0	18.0
- ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	63.0	22.0	15.0
- โรคติดต่อข้ามพรมแดน	16.0	21.0	63.0

ผลการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำ ในพื้นที่ อบต.ด่าน

จากการสุ่มเก็บตัวอย่างน้ำส่งตรวจวิเคราะห์คุณภาพทางห้องปฏิบัติการ จำนวน 10 ตัวอย่าง โดยแยกเป็นน้ำผิวดิน 5 ตัวอย่าง และน้ำประปา 5 ตัวอย่าง พบว่าไม่ผ่านมาตรฐานทั้ง 10 ตัวอย่าง โดยพบว่าน้ำผิวดินที่ฝายห้วยยางหมู่ที่ 1 มีการปนเปื้อนเกินค่ามาตรฐานมากที่สุดจำนวน 6 พารามิเตอร์ ประกอบไปด้วย เหล็กความขุ่น สี แมงกานีส โคลิฟอร์มแบคทีเรีย และฟีคัลโคลิฟอร์มแบคทีเรีย ส่วนน้ำประปา พบว่าน้ำประปาบ้านเกษตรถาวร หมู่ที่ 5 มีเพียงค่าความเป็นกรด-ด่างเท่านั้นที่ไม่ผ่านมาตรฐาน ส่วนน้ำประปาที่อื่นๆ พบว่า มีทั้งสี ความขุ่น โคลิฟอร์มแบคทีเรีย และฟีคัลโคลิฟอร์มแบคทีเรีย เกินค่ามาตรฐาน

ความคาดหวังต่อการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐที่มีผลต่อการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม

1. ด้านคุณภาพน้ำ อยากให้มีการปรับปรุงคุณภาพน้ำประปาให้ดีขึ้น ไม่มีกลิ่นเหม็น และมีระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชนให้ได้มาตรฐาน
2. ด้านการจัดการขยะในชุมชน อยากให้จัดหาถังขยะให้เพียงพอในชุมชน และพัฒนาการกำจัดขยะ ให้ถูกสุขลักษณะ
3. ด้านอื่นๆเช่น ให้มีการปรับปรุงระบบไฟฟ้าให้เพียงพอ ตามถนนหนทางหรือทางสาธารณะ ให้มีการส่งเสริมเรื่องความสะอาดในตลาดช่องจอม มีการส่งเสริมเด็กเรียนภาษาให้มากขึ้น และคาดหวังให้ทำตามแผนแม่บทชุมชนและการประชุมของประชาชน

ผลการสำรวจสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ องค์การบริหารส่วนตำบลด่าน

ในพื้นที่ตำบลด่าน อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ มีรพ.สต.จำนวน 2 แห่งคือรพ.สต.บ้านเกษตรถาวร และรพ.สต.ด่าน โดยมีปริมาณมูลฝอยติดเชื้อเฉลี่ย 3-5 กิโลกรัม/วัน และมีการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อโดยวิธีเผาในเตาเผาของ รพ.สต. สำหรับปริมาณมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นในพื้นที่รับผิดชอบของ อบต.ด่าน ในปี พ.ศ. 2558 มีประมาณ 5-10 ตัน/วัน โดยมีปริมาณมูลฝอยชุมชนที่เก็บขน 10 ตัน/วัน และมีปริมาณมูลฝอยชุมชนที่นำไปกำจัด 10 ตัน/วัน เช่นกัน และมีบริการเก็บขนมูลฝอยชุมชนไปยังสถานที่กำจัดโดยอบต.ดำเนินการเอง โดยมีจำนวนครัวเรือนที่ได้รับบริการเก็บขนมูลฝอยชุมชน 1,056 ครัวเรือน และกำจัดโดยการฝังกลบอย่างไม่ถูกหลักสุขาภิบาล นอกจากนี้ยังมีการลักลอบทิ้งขยะในที่สาธารณะ โดยเทกองทิ้งในที่โล่ง

ด้านการให้บริการจัดการสิ่งปฏิกูล มีการจัดบริการสุขสิ่งปฏิกูลในพื้นที่ โดยอนุญาตเอกชนดำเนินการ 3 ราย และมีวิธีการกำจัดโดยทิ้งในที่ดินของตนเองและที่ดินเช่าจากเอกชน ซึ่งเป็นการกำจัดที่ยังไม่ถูกสุขลักษณะ

การออกข้อกำหนดของท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 ในปี พ.ศ. 2558 มีอยู่ 5 เรื่อง ได้แก่ การจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ตลาด สถานที่จำหน่ายอาหารและสถานที่สะสมอาหาร และการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ สำหรับสภาพพื้นที่จุดผ่านแดนช่องจอมมีด้านควบคุมโรคระหว่างประเทศและมีการตรวจพาหะนำโรค แต่ยังไม่มีส่วนร่วม ไม่มีแผงลอยหรือร้านจำหน่ายอาหาร ไม่มีจุดบริการน้ำดื่มฟรี มีถังขยะรองรับมูลฝอยแต่ยังไม่ถูกสุขลักษณะ ไม่มีระบบระบายน้ำเสียและระบบบำบัดน้ำเสีย

การจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมของ อบต.ด่าน

ที่ผ่านมาอบต.ด่าน มีกิจกรรมด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน และ ประชาสังคม คือ Big cleaning Day บริเวณตลาดชองจอม ปี 2558 และผู้บริหารของอบต.ด่าน ก็เคยเข้าร่วม การประชุมเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและด้านสาธารณสุขอื่นๆ เพื่อรองรับการ พัฒนาจุดผ่านแดน สำหรับผู้รับผิดชอบงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมของอบต.ด่าน จะขึ้นกับสำนักปลัด เพราะ ยังไม่มีส่วนสาธารณสุข ซึ่งยังไม่ได้รับการพัฒนาขีดความสามารถเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการ พัฒนาจุดผ่านแดนจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จึงมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในเรื่ององค์ ความรู้ด้านการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม กฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง และอำนาจหน้าที่ สำหรับการ พัฒนาบริเวณจุดผ่านแดนมีผลกระทบกับการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมดังนี้

1. ปัญหาด้านน้ำเสีย เนื่องจากทุกหน่วยงานทั้งรัฐ เอกชน สร้างอาคารบ้านเรือน ร้านอาหาร ตลาด อาคารพาณิชย์ โดยไม่มีระบบบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำ
2. ปัญหาการจัดการด้านกฎหมายในพื้นที่ที่ทับซ้อนกันระหว่าง อบต.ด่าน และ อบจ.สุรินทร์ ไม่ร่วมมือพัฒนาแก้ปัญหาอย่างจริงจัง ต่างฝ่ายต่างแก้ปัญหาตัวเอง ส่วนภาคเอกชนก็มุ่งเฉพาะผลประโยชน์ ไม่ร่วมมือกับภาครัฐในการป้องกันแก้ไขปัญหอย่างจริงจัง
3. หน่วยงานราชการในพื้นที่มีหลายหน่วยงาน แต่ไม่มีการประสานการทำงานในการจัดการ สิ่งแวดล้อมทำให้ประชาชนชาวตำบลด่านได้รับผลกระทบ
4. ปัญหาด้านการสื่อสาร และการบังคับใช้กฎหมายกับคนต่างด้าว/ต่างชาติ

การจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุรินทร์

ผลการสำรวจข้อมูลการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุรินทร์ พบว่าผู้บริหารของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุรินทร์ เคยเข้าร่วมการประชุมด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและด้าน สาธารณสุขอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับจุดผ่านแดนคือ การจัดการระเบียบตลาดชองจอม ซึ่งจัดโดย คสช./จังหวัดสุรินทร์ และมีการดำเนินงานหรือจัดกิจกรรมด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น การควบคุมโรค (งานของควบคุมโรค) งานสาธารณสุขชายแดน (ของงานยุทธศาสตร์) ฯลฯ มีการเชื่อมโยงหน่วยงาน กลไก แผนการดำเนินงาน โครงการ เกี่ยวกับการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด เช่น การจัดตั้ง คณะกรรมการด้านควบคุมโรค คณะกรรมการด้านการเฝ้าระวังโรคและภัยสุขภาพจากมลพิษสิ่งแวดล้อม (SRRT) ปัจจุบันพบปัญหาการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ เช่น ปัญหาขยะมูลฝอยถูกทิ้งในที่หรือทาง สาธารณะ ปัญหาขาดที่กำจัดที่ถูกสุขลักษณะ ปัญหาการซักผ้าสินค้ามือสองและปล่อยน้ำเสียลงแหล่งน้ำ สาธารณะ และปัญหามลพิษจากฝุ่นละอองขนาดเล็กจากการคมนาคมขนส่ง ปัจจุบันมีกิจกรรม/โครงการ เพื่อ รองรับการจัดการปัญหาด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับจุดผ่านแดน เช่น โครงการส่งเสริมสนับสนุนการ เฝ้าระวังสุขภาพประชาชนจากมลพิษสิ่งแวดล้อม กรณีการดำเนินงานการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา (ชองจอม) ตำบลด่าน อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ โดยในส่วนของแผนงานโครงการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม เพื่อรองรับ การพัฒนาจุดผ่านแดน สสจ.สุรินทร์ มีงบประมาณสนับสนุนจากงบประมาณสนับสนุนจากแหล่งอื่น ๆ คือ งบ ชายแดนไทย-กัมพูชา และที่ผ่านมา สสจ.สุรินทร์ มีกิจกรรมด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในพื้นที่จุดผ่านแดน โดย การมีส่วนร่วมของภาคเอกชนและประชาสังคม คือ สร้างเครือข่ายเฝ้าระวังโรคและภัยสุขภาพจากมลพิษ สิ่งแวดล้อม

สำหรับสถิติการพบโรคตามการเฝ้าระวัง IHR ในบริเวณจุดผ่านแดน ที่พบมากที่สุด 5 อันดับ ได้แก่ โรคอุจจาระร่วง โรคไข้เลือดออก อาหารเป็นพิษ ตาแดง และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ส่วนสถิติการพบโรค ตามการเฝ้าระวังในชาวต่างชาติ (รง.506) ซึ่งได้แก่ แรงงานต่างชาติและครอบครัว นักท่องเที่ยวต่างชาติ และ

ชาวต่างชาติจากประเทศเพื่อนบ้านที่เข้ามาับการรักษาในประเทศไทย รวมทั้งที่อยู่ในศูนย์พักพิงชั่วคราว ที่พบมากที่สุด 5 อันดับ คือ โรคอุจจาระร่วงเฉียบพลัน ไข้ไม่ทราบสาเหตุ ปอดบวม โรคไข้เลือดออก และโรคมือเท้าปาก

5. สรุปผลการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลด่าน อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ ที่ได้รับการสัมภาษณ์ เคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับจุดผ่านแดน ร้อยละ 32.4 โดยทราบข่าวจากการกระจายข่าวของภาครัฐ ร้อยละ 36.0 จากผู้นำชุมชน (จากการประชุม/เสียงตามสาย) ร้อยละ 28.0 และทราบว่าชุมชนที่อาศัยอยู่ถูกพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางการค้าชายแดนระหว่างประเทศ ร้อยละ 74.0 ส่วนการรับรู้และความพึงพอใจเกี่ยวกับการพัฒนาที่เกิดขึ้นแล้วหรือจะเกิดขึ้นในบริเวณจุดผ่านแดน พบว่า ส่วนใหญ่รับรู้และพึงพอใจด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการพัฒนาการท่องเที่ยว สำหรับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตเมื่อมีการพัฒนาพื้นที่จุดผ่านแดน ด้านสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อสุขภาพ ส่วนใหญ่เห็นว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่แย่งในเรื่อง ขยะ น้ำเสีย คุณภาพน้ำประปา คุณภาพน้ำฝน คุณภาพน้ำตามลำคลอง สระน้ำ ลำห้วย สภาพอากาศ สภาพดิน อุบัติเหตุการเดินทาง ส่วนการใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐาน ส่วนใหญ่เห็นว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ได้แก่ การให้บริการกระแสไฟฟ้า ผลผลิตทางการเกษตร ความสะดวกสบายในการเดินทางในพื้นที่ ความสะดวกสบายในการเดินทางไปประเทศเพื่อนบ้าน และด้านคุณภาพชีวิต ส่วนใหญ่เห็นว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ได้แก่ การจ้างงาน/รายได้ในชุมชน สภาพเศรษฐกิจโดยรวมของชุมชน และความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน ส่วนที่เห็นว่าไม่เปลี่ยนแปลง ได้แก่ ขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมท้องถิ่น ความสามัคคีในชุมชน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมส่วนรวม จากการสนทนากลุ่มและสัมภาษณ์เจาะลึก พบว่ายังมีปัญหาเรื่องขยะทั้งที่มาจากตลาดและในชุมชน ปัญหาควันจากเตาเผาขยะ และปัญหาขาดที่กำจัดขยะที่ถูกสุขลักษณะ ส่วนปัญหาน้ำเสียจะเป็นน้ำเสียที่มาจากโรงกลั่นฝ้ายมือสอง และยังไม่มียระบบบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำ สำหรับความวิตกกังวลที่เป็นผลกระทบจากการพัฒนาจุดผ่านแดน ได้แก่ ความกังวลในเรื่องความปลอดภัยในทรัพย์สิน และกังวลว่าน้ำประปาจะไม่พอใช้เนื่องจากประสบภัยแล้ง และทางประเทศกัมพูชาได้ขอผันน้ำจากอ่างเก็บน้ำห้วยด่านไปใช้ สำหรับความคาดหวังต่อการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐที่มีผลต่อการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมคือ อยากให้มีการปรับปรุงคุณภาพน้ำประปา รวมทั้งมีระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชนให้ได้มาตรฐาน มีการจัดการขยะในชุมชนให้ถูกสุขลักษณะ และมีการปรับปรุงระบบสาธารณสุขบุคคลให้เพียงพอกับความต้องการในอนาคต

6. ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

- 1) ควรมีการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ที่ครอบคลุมพื้นที่ เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ข่าวสารการพัฒนาจุดผ่านแดนอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง
- 2) หน่วยงานราชการในพื้นที่ ควรมีการประสานการทำงานในการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและร่วมมือกันพัฒนาแก้ปัญหาอย่างจริงจัง
- 3) อบต. และหน่วยงานด้านสาธารณสุข ควรมีการเฝ้าระวังคุณภาพอาหาร และน้ำประปาอย่างต่อเนื่อง โดยการตรวจการปนเปื้อนทางชีวภาพในอาหารด้วยชุดทดสอบ SI-2 การตรวจการปนเปื้อนทางสารเคมีในอาหารด้วยชุดทดสอบ (Test kit) และการตรวจคุณภาพน้ำบริโภค ด้วยชุดทดสอบ อ.11 และปรับปรุงน้ำประปาที่ยังไม่ผ่านมาตรฐาน ให้ผ่านมาตรฐาน
- 4) อบต. ควรมีการจัดการขยะให้ถูกสุขลักษณะ ทั้งขยะจากตลาดชองจอมและขยะในชุมชน โดยการกำจัดขยะที่ถูกสุขลักษณะให้เพียงพอในชุมชนรวมทั้งจุดผ่านแดนถาวรชองจอม และกำจัดโดยการฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล หรือเผาในเตาเผาที่ได้มาตรฐาน

5) ควรมีการจัดสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวม เพื่อรองรับน้ำเสียทั้งจากตลาดห้องจ่อมและจากชุมชน เพื่อบำบัดน้ำเสียให้ได้มาตรฐานก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ

6) การกำจัดสิ่งปฏิกูล ควรจัดสร้างบ่อบำบัดสิ่งปฏิกูลที่ถูกสุขลักษณะในพื้นที่ของอบต.โดยเฉพาะ และควรจัดสร้างส้วมสาธารณะให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานส้วมสาธารณะระดับประเทศ (HAS) ทั้งในตลาดห้องจ่อม และจุดผ่านแดนถาวรห้องจ่อม

7) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสาธารณสุขปโภคต่างๆ ควรจัดหาหรือจัดสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ รวมทั้งสาธารณสุขพื้นฐาน ให้เพียงพอต่อความต้องการที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคต

7. เอกสารอ้างอิง

กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์. (2559). **สถิติการค้าชายแดนและการค้าผ่านแดนของประเทศไทย ปี 2557-2559**. นนทบุรี : กองความร่วมมือการค้าและการลงทุน.

กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2559). **รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย ปี 2558**. กรุงเทพฯ : กรมควบคุมมลพิษ.

กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ. (2556). **ประชาคมอาเซียน**. [ออนไลน์].

สืบค้นจาก <http://www.mfa.go.th/asean/contents/files/asean-media-center-20130104-171510-396945.pdf> (วันที่ค้นข้อมูล : 20 มกราคม 2559).

ศูนย์อนามัยที่ 5 นครราชสีมา. **รายงานประจำปี 2558**.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. **การท่องเที่ยว** สรุปสถานการณ์ท่องเที่ยวภายในประเทศ พ.ศ.2552- 2558.

สืบค้นจาก : <http://service.nso.go.th/nso/web/statseries/statseries23.html>

(วันที่ค้นข้อมูล : 26 มีนาคม 2559).